

ЗАТВЕРДЖЕНО

рішення п'ятої сесії обласної ради
восьмого скликання

_____ 2021 року № _____

**ПРОГРАМА
ЗАЙНЯТОСТІ НАСЕЛЕННЯ ЧЕРНІГІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ
НА 2021-2023 РОКИ**

З М І С Т

	стор.
1. Паспорт Програми зайнятості населення Чернігівської області на 2021-2023 роки	3
2. Загальна характеристика Програми	5
3. Підсумки виконання Програми продуктивної зайнятості населення Чернігівської області на 2018-2020 роки	6
4. Визначення проблем, на розв'язання яких спрямована Програма	8
5. Мета Програми	9
6. Обґрунтування шляхів і засобів розв'язання проблеми, обсягів та джерел фінансування, строки та етапи виконання Програми	9
7. Напрями діяльності та заходи Програми, результативні показники	11
8. Організація та контроль за виконанням Програми	11
Додаток 1. Напрями діяльності та заходи Програми зайнятості населення Чернігівської області на 2021-2023 роки	
Додаток 2. Результативні показники виконання заходів Програми	

1. ПАСПОРТ
Програми зайнятості населення Чернігівської області
на 2021-2023 роки

1.	Ініціатор розроблення програми	Департамент соціального захисту населення обласної державної адміністрації
2.	Дата, номер і назва розпорядчого документа органу виконавчої влади про розроблення програми	Закони України «Про зайнятість населення», «Про місцеві державні адміністрації», «Про місцеве самоврядування в Україні», розпорядження голови Чернігівської обласної державної адміністрації від 05 березня 2021 року № 121 «Про розроблення проекту Програми зайнятості населення Чернігівської області на 2021-2023 роки»
3.	Розробник програми	Департамент соціального захисту населення обласної державної адміністрації
4.	Співрозробники програми	Департаменти обласної державної адміністрації: економічного розвитку, агропромислового розвитку, сім'ї, молоді та спорту, культури і туризму, національностей та релігій; Управління освіти і науки обласної державної адміністрації, Чернігівський обласний центр зайнятості, Управління Держпраці у Чернігівській області, Чернігівське обласне відділення Фонду соціального захисту інвалідів
5.	Відповідальний виконавець програми	Департамент соціального захисту населення обласної державної адміністрації, Департамент економічного розвитку обласної державної адміністрації
6.	Учасники програми	Департаменти обласної державної адміністрації: соціального захисту населення, економічного розвитку, агропромислового розвитку, сім'ї, молоді та спорту, культури і туризму, національностей та релігій; Управління освіти і науки обласної державної адміністрації, Чернігівський обласний центр зайнятості, Управління Держпраці у Чернігівській області, Чернігівське обласне відділення Фонду соціального захисту інвалідів, Державна організація «Регіональний фонд підтримки підприємництва по Чернігівській області», Агенція регіонального розвитку Чернігівської області, районні державні адміністрації, виконавчі

		комітети сільських, селищних, міських рад
7.	Термін реалізації програми	2021-2023 роки
8.	Перелік місцевих бюджетів, які беруть участь у виконанні програми (для комплексних програм)	—
9.	Загальний обсяг фінансових ресурсів, необхідних для реалізації програми, всього, у тому числі:	В межах кошторисних призначень відповідного бюджетного року
9.1.	коштів обласного бюджету	—
9.2.	коштів інших джерел	<p>кошти, направлені на підтримку підприємств окремих галузей економіки, інвестиційних та інноваційних проектів, а також кошти підприємств, організацій, установ усіх форм власності;</p> <p>кошти Фонду загальнообов'язкового державного соціального страхування України на випадок безробіття в межах його фінансових можливостей;</p> <p>кошти державного бюджету в межах кошторисних призначень відповідного бюджетного року на реалізацію заходів із соціальної та професійної адаптації учасників АТО/ООС;</p> <p>інші джерела, не заборонені законодавством</p>

2. Загальна характеристика Програми

Програму зайнятості населення Чернігівської області на 2021-2023 роки (далі – Програма) розроблено відповідно до статті 18 Закону України «Про зайнятість населення», статті 24 Закону України «Про місцеві державні адміністрації», «Про місцеве самоврядування в Україні», розпорядження голови Чернігівської обласної державної адміністрації від 05 березня 2021 року № 121 «Про розроблення проєкту Програми зайнятості населення Чернігівської області на 2021-2023 роки» з урахуванням основних напрямів державної політики у сфері зайнятості області, затверджених розпорядженням Кабінету Міністрів України від 03.03.2020 року № 216-р «Про затвердження Плану заходів щодо реалізації Основних напрямів реалізації державної політики у сфері зайнятості населення та стимулювання створення нових робочих місць на період до 2022 року», прогнозних показників економічного та соціального розвитку Чернігівської області та стратегічних напрямів розвитку ринку праці до 2023 року.

У Програмі враховано динаміку процесів, що відбуваються на ринку праці області, пропозиції структурних підрозділів обласної державної адміністрації, територіальних органів центральних органів виконавчої влади в області, соціальних партнерів щодо стабілізації ситуації із зайнятістю населення.

Програма містить 8 розділів з інформацією про:

- підсумки виконання Програми продуктивної зайнятості населення Чернігівської області на 2018-2020 роки
- визначення проблем та мети, яку передбачається досягти в результаті виконання заходів Програми;
- обґрунтування шляхів і засобів розв'язання проблеми, обсягів та джерел фінансування, строки та етапи виконання Програми;
- напрями діяльності та заходи Програми, результативні показники;
- організація та контроль за виконанням Програми.

У додатках до Програми викладено Напрями діяльності та заходи Програми зайнятості населення Чернігівської області на 2021-2023 роки та результативні показники.

3. Підсумки виконання Програми продуктивної зайнятості населення Чернігівської області на 2018-2020 роки

Впродовж 2018-2020 років в області реалізовувалися заходи, спрямовані на покращення ситуації на ринку праці, посилення соціального захисту безробітних громадян, стимулювання роботодавців до збереження та створення нових робочих місць, що сприяли позитивній динаміці на ринку праці області. Так, за 2018-2020 роки:

- забезпечено постійною роботою 70,1 тис. громадян, зокрема 32,2 тис. безробітних за безпосереднім направленням служби зайнятості (2018 рік – 11,0 тис. осіб, 2019 рік – 10,4 тис. осіб, 2020 рік – 10,7 тис. осіб);

- розширено сферу прикладання праці за рахунок компенсації роботодавцям єдиного соціального внеску за створення нових робочих місць та працевлаштування на них безробітних громадян – в такий спосіб працевлаштовано 909 безробітних громадян, з них 300 осіб з соціально вразливих верств населення (2018 рік – 270 осіб, 2019 рік – 281 особа, 2020 рік – 358 осіб);

- розширено напрями і збільшено обсяги тимчасової зайнятості шляхом організації оплачуваних громадських робіт в інтересах територіальних громад та інших робіт тимчасового характеру, які заохочують та стимулюють безробітних до продуктивної зайнятості та надають їм матеріальну підтримку – 14,9 тис. безробітних громадян відпрацювали на таких роботах (2018 рік – 6,4 тис. осіб, 2019 рік – 6,3 тис. осіб, 2020 рік – 2,1 тис. осіб);

- поліпшено стан професійної якості працівників шляхом навчання, перенавчання та підвищення кваліфікації безробітних громадян на затребувані на локальних ринках праці професії (спеціальності) – 8,1 тис. безробітних громадян (2018 рік – 2,7 тис. осіб, 2019 рік – 3,1 тис. осіб, 2020 рік – 2,4 тис. осіб) було навчено і працевлаштовано на замовлення роботодавців;

- здійснювався повний комплекс надання адресних індивідуальних послуг громадянам, які потребували соціального захисту і були не здатні на рівних конкурувати на ринку праці, в результаті чого вдалося забезпечити постійною роботою 8,9 тис. «квотників» (2018 рік – 4,0 тис. осіб, 2019 рік – 3,5 тис. осіб, 2020 рік – 1,4 тис. осіб);

- організовано та проведено широкомасштабну профорієнтаційну роботу у напрямку інформування та мотивації широких верств населення до професійного росту, розвитку вмінь, компетенцій та кваліфікації протягом усього життя, легальної зайнятості – 262,2 тис. громадян отримали профорієнтаційні послуги (2018 рік – 99,0 тис. осіб, 2019 рік – 113,9 тис. осіб, 2020 рік – 49,4 тис. осіб), з них 99,4 тис. офіційно безробітних (2018 рік – 33,7 тис. осіб, 2019 рік – 32,3 тис. осіб, 2020 рік – 33,4 тис. осіб).

В області здійснюють господарську діяльність 6442 підприємства (+539 од. в порівнянні з 2017 роком), з яких 5998 малих (+438 од.), у тому числі 5086 належать до мікропідприємств (+437 од.), 439 середніх (+100 од.), 5 великих (+1) та понад 36 тисяч фізичних осіб-підприємців (+ понад 2,5 тис.).

Аналізуючи кількість малих підприємств на 10 тис. осіб наявного населення слід відмітити, що порівняно з 2017 роком цей показник збільшився на 11% і за підсумками 2019 року склав 60 од. Кількість середніх підприємств на 10 тис. осіб наявного населення зросла на 25% і становила 5 підприємств (середній показник по Україні 4 од.).

За 2018-2019 роки розширено сферу прикладання праці за рахунок створення нових робочих місць для 22,2 тис. осіб (у 2018 році – для 11,4 тис. осіб, за 2019 рік – відповідно 10,8 тис. осіб). Також, у 2020 році роботодавці області, незважаючи на економічну кризу, спричинену карантинними обмеженнями, на створені нові робочі місця працевлаштували 9392 особи. В переважній більшості понад 76 % нових робочих місць створено підприємцями, що дало можливість забезпечити роботою не тільки підприємців, а й інших шукачів роботи, а також створити сприятливі умови для наповнення місцевих бюджетів області.

У 2020 році знайдено роботу та повернуто до трудової діяльності 18,5 тис. громадян, зокрема, за безпосереднім направленням служби зайнятості – 17,3 тис. осіб, у тому числі 10,7 тис. офіційно безробітних.

Актуальною соціальною послугою безробітним громадянам була професійна підготовка, перепідготовка або підвищення кваліфікації в першу чергу, за затребуваними в області робітничими професіями та під замовлення роботодавців. Впродовж 2020 року проходили професійне навчання 2,4 тис. безробітних, з них 2,3 тис. - за замовленням роботодавців.

Упродовж 2018-2020 років за рахунок коштів державного бюджету отримали послугу з професійного навчання 451 учасник АТО/ООС переважно за професією «водій автотранспортних засобів» різних категорій.

В умовах викликів на ринку праці, спричинених пандемією коронавірусу (COVID-19), в області спостерігається зниження економічної активності населення, що негативно вплинуло на ринок праці.

У 2020 році в умовах дії карантинних заходів для запобігання масовому вивільненню працівників, зростанню безробіття та для збереження трудового ресурсу суб'єктів господарювання обласною службою зайнятості здійснено реалізацію статті 47-1 Закону України «Про зайнятість населення» щодо надання допомоги по частковому безробіттю на період карантину, встановленого Кабінетом Міністрів України з метою запобігання поширенню на території України гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої корона вірусом SARS-CoV-2 - допомогу по частковому безробіттю отримали 1099 підприємств для виплати їй 6,8 тис. найманих працівників, 6613 фізичних осіб-підприємців, які втратили частину власного доходу внаслідок зупинення чи скорочення діяльності (на зазначені цілі витрачено 83 млн грн); додатково у грудні 2020 року здійснювалася виплата одноразової матеріальної допомоги суб'єктам господарювання (у розмірі до 8 тис. грн. на 1 найману особу) - 24,2 млн грн отримали 297 юридичних осіб на виплати для 4956 працівників.

4. Визначення проблем, на розв'язання яких спрямована Програма

Розроблення Програми зумовлено необхідністю активізації соціально-економічного розвитку територій, зокрема сфери зайнятості населення, координації дій місцевих органів влади для збалансованості регіонального ринку праці.

Сучасний ринок праці регіону характеризується наявністю ряду проблем, серед яких: нестача високопродуктивних робочих місць, невисокий рівень заробітної плати, зменшення кількості вакансій, що подаються підприємствами в центри зайнятості, невідповідність професійних та загальних компетентностей працівників потребам роботодавців, наявна тіньова зайнятість населення.

За період з 2016 по 2019 рік кількість зайнятого населення у віці 15-70 років збільшилася з 424,8 до 485,1 тис. осіб, рівень зайнятості зріс з 55,6 до 58,9 %.

Водночас кількість безробітного населення у віці 15-70 років, за методологією Міжнародної організації праці, зменшилася на 4,6 тис. осіб, рівень безробіття скоротився з 11,3 % у 2016 році до 10,2 % у 2019 році.

Однак, обмежувальні заходи, які були застосовані Урядом з II кварталу 2020 року для запобігання виникненню і поширенню гострої респіраторної хвороби COVID-19, зокрема, тимчасова заборона та обмеження певних видів економічної діяльності в Україні та припинення (обмеження) трудової міграції з України за кордон призвели до зменшення залучення робочої сили до економічної діяльності, фактичного скорочення зайнятості населення в області, зростання кількості безробітних, зменшення кількості трудових мігрантів.

За результатами обстеження робочої сили у 2020 році кількість зайнятого населення у віці 15-70 років порівняно з 2019 роком зменшилася на 24,5 тис. осіб і становила 411,3 тис. осіб, Кількість безробітного населення за минулий рік збільшилася на 6,1 тис. осіб і у 2020 році становила 55,4 тис. осіб.

Рівень безробіття населення значно перевищив показник 2019 року і склав 11,9 %.

5. Мета Програми

Основною метою Програми є сприяння створенню умов для забезпечення високопродуктивної зайнятості населення області та соціального захисту осіб у разі настання безробіття, збереження діючих і створення нових високооплачуваних робочих місць, посилення мотивації до праці, дотримання принципів недискримінації та рівності можливостей у сфері праці, запровадження новітніх форм праці (дистанційна, надомна, гнучка), збереження та розвиток трудового потенціалу, підвищення конкурентоспроможності осіб із груп ризику на ринку праці, зокрема, внутрішньо переміщених осіб, учасників антитерористичної операції, операції Об'єднаних сил та інших.

6. Обґрунтування шляхів і засобів розв'язання проблеми, обсягів та джерел фінансування, строки та етапи виконання Програми

Програма має стати дієвим інструментом реалізації регіональної політики у сфері зайнятості населення області. Ефективність і результативність розв'язання проблемних питань у сфері зайнятості відбуватиметься за рахунок ефективної координації дій місцевих органів виконавчої влади, територіальних громад, служби зайнятості, об'єднань роботодавців та профспілок, що стосуються збалансування ринку праці.

Регулювання ринку праці відбуватиметься за рахунок:

- створення умов для розвитку підприємницької діяльності та сприяння створенню нових робочих місць;
- розгортання активних форм сприяння зайнятості населення для таких категорій населення, як молодь, жінки, соціально вразливі верстви населення;
- створення умов для сучасної професійної орієнтації учнівської молоді та дорослого населення;
- підвищення мотивації до легальної та продуктивної праці;
- продовження активної роботи з виявлення і розширення кола вакансій, взаємодії з роботодавцями по формуванню банку вакансій і підбору кваліфікованих кадрів;
- запровадження інноваційних профорієнтаційних послуг, що сприятиме обґрунтованому вибору громадянами виду діяльності та форми зайнятості відповідно до потреб ринку праці, самовизначення при виборі та плануванні кар'єри. Прогнозується, що послуги з професійної орієнтації отримуватимуть не менше 96% усіх безробітних на обліку в центрах зайнятості;
- удосконалення системи організації професійного навчання безробітних в напрямку максимального задоволення потреб роботодавців в робітничих кадрах необхідного їм професійно-кваліфікаційного рівня, навчання за індивідуальними планами, шляхом стажування безпосередньо на підприємствах та в організаціях. Планується підтримувати показник навчання безробітних за замовленням суб'єктів господарювання на рівні 95-99% від загальних обсягів навчання;

- удосконалення механізму організації громадських робіт та інших робіт тимчасового характеру на основі підвищення їх соціального статусу з урахуванням потреб територіальних громад з метою сприяння тимчасовій зайнятості безробітних, забезпечення у них мотивації до праці;

- проведення ефективної роботи з особами, які тривалий час перебувають на обліку служби зайнятості, з особами з інвалідністю, внутрішньо переміщеними та демобілізованими військовослужбовцями, учасниками антитерористичної операції, операції Об'єднаних сил, іншими соціально вразливими категоріями населення.

Фінансування заходів Програми здійснюватиметься за рахунок коштів державного, місцевих бюджетів, Фонду загальнообов'язкового державного соціального страхування України на випадок безробіття (в межах його фінансових можливостей), власних коштів роботодавців та інших джерел, не заборонених законодавством.

Програма буде виконуватися в один етап впродовж 2021 – 2023 років.

7. Напрями діяльності та заходи Програми, результативні показники

З метою сприяння підвищенню рівня зайнятості та зниженню рівня безробіття пріоритетними напрямками у сфері зайнятості на період до 2023 року є:

- розширення сфери застосування праці та стимулювання зацікавленості роботодавців у створенні нових робочих місць;
- професійне зростання та конкурентоспроможність робочої сили;
- створення гідних умов праці та детінізація відносин у сфері зайнятості населення;
- надання соціальних послуг зареєстрованим безробітним, забезпечення інноваційного розвитку послуг на ринку праці;
- сприяння зайнятості громадян, які потребують соціального захисту і не здатні на рівних умовах конкурувати на ринку праці.

Напрями діяльності та заходи Програми наведені в Додатку 1.

Розв'язання проблем у сфері зайнятості населення дасть можливість створити умови для:

- збільшення кількості робочих місць з гідними умовами праці;
- зменшення обсягів неформальної зайнятості населення;
- збільшення кількості громадян, зайнятих економічною діяльністю;
- зменшення рівня безробіття;
- підвищення професійного рівня та конкурентоспроможності робочої сили.

Результативні показники виконання заходів Програми наведені в додатку 2.

8. Організація та контроль за виконанням Програми

Виконання Програми здійснюється шляхом реалізації виконавцями заходів, зазначених у цій Програмі.

Безпосередній контроль за виконанням заходів Програми, координацію дій між виконавцями Програми, визначення порядку взаємного інформування та звітування здійснює Департаментом соціального захисту населення обласної державної адміністрації.

Основними формами контролю за реалізацією заходів та досягненням показників Програми є:

- проведення моніторингових досліджень створення нових робочих місць;

- аналіз державної статистичної звітності показників ринку праці;
- обговорення, за потребою, стану та проблем її реалізації на засіданнях колегії облдержадміністрації, інших дорадчих органів облдержадміністрації, сесіях обласної ради, засіданнях постійних комісій обласної ради та прийняття за результатами розгляду узгоджених пропозицій та рекомендацій;
- проведення моніторингу виконання основних заходів та показників у сфері зайнятості населення та щоквартальне звітування про реалізацію Програми перед центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері зайнятості населення.

Виконавці Програми щопівроку до 10 січня та 10 липня інформують Департамент економічного розвитку Чернігівської обласної державної адміністрації про стан виконання заходів Програми, а Департамент економічного розвитку Чернігівської обласної державної адміністрації інформує до 15 лютого та 15 серпня Чернігівську обласну раду.

У разі потреби Департамент економічного розвитку обласної державної адміністрації розробляє та вносить пропозиції Чернігівській обласній державній адміністрації щодо доцільності продовження тих чи інших заходів, включення додаткових заходів і завдань, переліку виконавців, строків виконання Програми та окремих заходів і завдань тощо.

В.о. директора Департаменту
соціального захисту населення
облдержадміністрації

Інна СНЕГЕРЬОВА